

МАЙДА́НЕК (Majdanek) — нацистський концтраційний табір. Створ. на тер. окупов. Польщі у пд.-сх. околицях м. Люблін у жовтні 1941 згідно з наказом [Г. Гімлера](#) від 20 липня 1941 як табір для утримання рад. військовополонених. Початк. офіц. назва — табір для військовополонених військ СС Люблін, від лютого 1943 — концентрац. табір Люблін. Місц. мешканці називали табір М. від істор. назви частини Любліна — Татар. Майдан. Первісно розрах. на утримання 50-ти тис. осіб, згодом заплановано розширити до 250-ти тис. в'язнів (задум реалізовано частково). Восени 1941 у М. потрапили 5 тис. рад.військовополонених, більшість з яких померла від голоду і переохолодження. Від кін. 1941 до М. почали направляти євреїв із польс. і словац. ґетто та поляків. Табором управляв комендант, якому підпорядковувалося 1200 осіб. На пл. 270 га розташ. 22 бараки для ув'язнених, 2 адм. бараки, 227 завод. і вироб. майстерень. Крім того, табір мав філії в Любліні, Варшаві, Радомі, Бліжині, Будзині. У квітні 1942 перетвор. у табір смерті, де в'язнів страчували у спец. камерах за допомогою газу циклон Б (другий такий табір — [Аушвіц](#)), а тіла спалювали. Від кін. 1943 у М. доставляли для знищення ув'язнених з ін. таборів. Ліквідов. у липні 1944 військами 1-го Білорус. фронту рад. армії. Після війни органи НКВС деякий час утримували у М. нім. військовополонених і вояків Армії Крайової. Загалом через М. пройшло бл. 150 тис. ув'язнених майже з 30-ти країн (40 % — євреї, 35 % — поляки, бл. 15 % — українці), з яких бл. 80 тис. убито

(серед них 59 тис. — євреї). Від серпня 1943 в'язнем М. був священник-місіонер УГКЦ [Е. Ковч](#). Заарешт. ґестапо за допомогу євреям, він продовжував душпастир. діяльність у М., важко захворів й помер у березні 1944, а його тіло спалено в крематорії (2001 беатифіков. Папою Римським Іваном-Павлом II). У листопаді-грудні 1944 і 1946-48 у Любліні, 1975-81 — у м. Дюссельдорф (ФРН) проведено судові процеси над співроб. табір. адміністрації. Від листопада 1944 на тер. М. діє музей з відділами у Белжці (2004) і Собіборі (2012), який від 1965 видає наук. щорічник «Zeszyty Majdanka». 1969 відкрито Пам'ятник боротьби і мучеництва з мавзолеєм (автор — польс. скульптор і архітектор В. Толкін).

Рекомендована література

1. Марунчак М. Система німецьких концтаборів і політика винищення в Україні. Вінніпег, 1963;
2. Z. Łuszczynska. Kronika obozu na Majdanku. Lublin, 1980;
3. Majdanek 1941-1944. Lublin, 1991;
4. T. Mencil. Majdanek 1941-1944. Lublin, 1991;
5. B. Schwindt. Das Konzentrations- und Vernichtungslager Majdanek: Funktionswandel im Kontext der «Endlösung». Würzburg, 2005;
6. H. Marcuse. Holocaust Memorials: The Emergence of a Genre // The American Historical Review. 2010. Vol. 115.

[Л. І. Хахула](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Майданек / Л. І. Хахула // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-60486>. – Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).